

Gran Torino

Med "Gran Torino" ger filmlegenden Clint Eastwood något av en avskedsföreställning. En över sextio år lång karriär rundas av med en underhållande, vemodig och intressant film om ett USA som det är, var eller kanske borde vara. Vad hände med landet fullt av möjligheter? Gran Torino inbjuder till många funderingar kring den etniska smältdegel som kanske håller på att koka över. Och inte minst skickar Clintan ömma glirningar till ett machoideal som han själv effektivt byggt upp.

Rekommenderad för åk 8

EN FILMHANDLEDNING AV
LOUISE LAGERSTRÖM

Handling

Walt Kowalski, en ärrad koreaveteran och pensionerad bilfabriksarbetare i Detroit, sörjer vid sin hustrus kista. Inte desto mindre ägnar han större delen av begravningssceremonin åt att reta sig på sina välmående söner och deras ohyfsade ungar. Han visar heller ingen som helst respekt för den unge katolske präst som har funnits vid hustruns sida mot slutet och som nu vill att han ska bikta sig. Och ännu mindre har han något till övers för sina grannar som samma eftermiddag håller barndop. En asiatisk familj, tillhörande Hmong-folket, en asiatisk folkgrupp som stred på amerikanernas sida i Vietnam och

som logiskt nog sökt sig till möjligheternas land. Motvilligt kommer han dock så småningom att involveras i deras liv.

Grannfamiljens son Thao, en tonåring som saknar sin döde far och som helst pysslar i trädgården och i köket, lockas av en kusin att gå med i deras kriminella gatugäng. De tycker t o m att han är skyldig dem det sedan de en gång räddat honom från ett konkurrerande mexikanskt gäng. Som en slags initiationsrit tvingar de honom att försöka stjäla Walts coola veteranbil. En Ford Gran Torino i mint condition från 1972 som alltid står nyputsad i garaget. Thao vägrar först och när han sedan gör ett försök misslyckas han eftersom Walt, med krigsveteranens reflex, vaknar och hotar Thao med sitt gevär.

Thao blir på ett sätt lättad men utsätts nu för ökade trakasserier från gänget. När hans syster Sue ber dem lämna Thao ifred utbryter ett våldsamt gräl som fortsätter in på Walts tomt. Denne kommer rasande ut med laddat gevär och jagar bort gänget. Thaos familj vill återgälda Walts hjältemodiga insats och överöser honom med gåvor, mat, frukt och blommor. De kräver också att Thao som en tribut för att han tänkte stjäla bilen, skall hjälpa Walt med sysslor som behöver utföras kring huset.

Av en tillfällighet kommer Walt också till Sues undsättning när hon tillsammans med sin pojkvän förrirrat sig i ett afroamerikanskt område och hon hotats av tre svarta killar. Efter detta kommer hon och Walt riktigt bra överens och hon blidkar honom ytterligare genom att bjuda honom på fest. Och eftersom han just den dagen har slut på öl så följer han med.

Butter till en början men allt eftersom blir han mer bekväm med 'gulingarna', deras mat och deras överväldigande gästfrihet. Han slår sig till och med i slang med ungdomarna och ger Thao ett och annat råd om kvinnor. De två blir snart vänner och Walt, som har en arsenal av verktyg i garaget, delar generöst med sig av både kunskap och erfarenheter. Inte bara lär han honom snacka som en karl. Genom kontakter skaffar han honom också jobb på ett bygge. Sue gläds åt att brodern fått en förebild med oroas över Walts dåliga hälsa. Både hon och brodern har sett honom hosta blod och en läkarkontroll bekräftar att hans dagar förmodligen är räknade.

Kusinen och hans gäng har däremot inga planer på att lämna Thao ifred. De stjälar verktygen som Walt köpt åt honom och brännmärker hans ansikte med en cigarett. Walt tolererar inte deras agerande och även om Thao inte vill att han skall lägga sig i åker han över och spöar upp en i gänget samt varnar dem för att förfölja Thao. De svarar med att samma kväll beskjuta Sues och Thaos hem. Thaos skadas lätt medan hans mor och mormor chockas. Vad värre är, gänget har tagit Sue tillfånga, misshandlat och våldtagit henne.

Både Thao och Walt vill hämnas. Men hur? Den unge prästen som är väl bevandrad i områdets gängproblematik varnar Walt för att utlösa ett blodbad. Thao vill göra upp med Walt vid sin sida men Walt har andra planer. Efter att ha biktat, rakat sig, och beställt en skraddarsydd kostym beger han sig iväg till gängets hus. Thao har han låst in i källaren då han inte vill dra in honom i uppgörelsen. Självt är Walt redan en förtappad själ och hans händer blodbesudlade efter kriget i Korea.

Prästen har gjort ett sista försök att hindra tragedin på plats men förs bort av polisen. Walt dyker upp ensam och börjar provocera gängmedlemmarna. De blir skräddade när han sticker handen innanför jackan och frågar om de har eld. De befarar att han ska ta upp ett vapen och innan han fått fram handen börjar de skjuta. Några med pistol. Andra med maskingevär. Walt genomborras av kulor och han faller till marken. Ur handen faller hans cigarettändare.

Samtliga gängmedlemmar arresteras eftersom Walt den här gången har sett till att det finns vittnen. Sue och Thao ser hur ambulansen för bort den döde Walt. Som en sista gest visar det sig att han har testamenterat sin Gran Torino till Thao. Med villkoret att han varken får cabba, eller 'hotta' till den med eldsflammar eller bakvinge. Thao kör iväg mot en förhoppningsvis ljusare tillvaro.

USA - smältdegel eller krigszon?

"Gran Torino" handlar om ett nytt USA, men också om ett USA så som det sett ut allt sedan de första européerna steg i land. En gigantisk nation helt byggd på immigranter. Filmen belyser invandringens problemsfär parallellt med tanken om ett möjligheternas land, för alla. Alla personer i filmen är invandrade. Om inte i första så i andra eller tredje generation.

Inte desto mindre ser sig Walt, som har polskt ursprung, sig som genuint amerikansk. Han var med och byggde upp landet, som människorna före honom, och som nya invandrare fortsätter att göra. Men Walt känner inte längre igen sina kvarter, hans hus är det enda med stjärnbaneret vajande på verandan och så gott som samtliga grannar har asiatiskt ursprung. För den gamle Korea-veteranen finns inga nyanser. Asiater, var än de kommer ifrån, är 'riskokande gulingar' som han bara hyser förakt för.

Sue försöker dock komma bakom hans rasistiska fasad. Till en början genom att påpeka att de som hmongfolk faktiskt stridit på amerikanernas sida. Sedan genom att få honom att upptäcka att man kan uppskatta varandra trots olikheter. För Walt är det omöjligt att öppna munnen utan att falla rasistiska kommentarer. I de flesta fall rent fientliga. Så som han uttrycker sig mot grannfamiljen inledningsvis och mot de afroamerikaner han skrämmer upp för att rädda Sue.

Med sina få vänner, exempelvis hans italienska frisör, finns en ömsesidig rasbetonad jargong, men ingen av dem känner sig förolämpad eftersom det hela bygger på underförstådda och överenskomna koder. I grannskapet, som i stort övergetts av vita amerikaner, finns grupperingar där

latinos, afroamerikaner och asiater misstänksamt bevakar revir och kvartersgränser. Övertramp kan vara ödesdigra, många är tungt beväpnade och de kriminella gäng som själva tagit på sig rollen som representanter för hela sin folkgrupp tenderar att ta herraväldet.

Rasismen och rasen som en naturlig identifikationsgrund genomsyrar filmen på flera plan. Från Walts blinda avsky för asiater, grundad på krigsupplevelser, via en humoristisk jargong till det ständigt närvarande hotet om att trycket mellan de etniska grupperna i området skall koka över.

Walt anser att han själv i egenskap av vit arbetare vid Fordfabriken, på samma sätt som hans Gran Torino gör det, symboliserar USA:s genuina självbild. En protektionistisk inställning som naturligtvis rimmar illa med dagens globaliserade värld där en av de egna sönerna till och med valt att som yrke handla med japanska bilar.

För honom representerar bilen något genuint amerikanskt som han varit med om att bygga och förvalta. En värdegrund som han upplever att nya invandrare inte anpassar sig till. Deras mat, sedvänjor och kultur är honom helt främmande och när han sitter med sitt favoritöl på verandan med den hemmaflätade mattan och hunden vid fötterna är det en tid och ett ideal han med sorg ser försvinna.

- Vänskapen som sakta växer fram mellan honom och grannfamiljen kommer att ge honom nya insikter och han kommer rentav att se hur han har mer gemensamt med dem än med sin egen familj. Fundera över hur Walts hatiska rasistiska inställning ändras under filmens gång. Vari ligger hans rädslor? Kan man förstå hans besvikelse över hur samhället runt honom har förändrats? Hans raljerande över snåla judar, feta slöa irländare eller barbariska asiater är en vedertagen jargong bland hans vänner. Varför är etniska stereotyper både så tacksamma och så känsliga att skoja med?

- Det är stor skillnad på när han tilltalar de unga afroamerikanerna 'svartingar' och när han kallar byggmästaren 'din fulla irländska bandit'. Hur fungerar etnisk humor enligt er? Får man skämta hur som helst om etnisk identitet? Ett aktuellt exempel har just blossat upp i svensk debatt där man under Melodifestivalen parodierade svenska fördomar om Ryssland genom att väva in ryska nationalsymboler, stereotyper och klichéer i ett fiktivt sångbidrag. Reaktionen från Ryssland antog stora proportioner med diplomatiska förvecklingar och protester på ambassadörsnivå. Vilka svenska stereotyper brukar man skämta om? Tar ni illa vid er av den typen av skämt?

Den etniska medvetenhetens svarta baksida, som också utmynnar i filmens tragiska final är det gängkrig som förekommer på gatorna. Olika gäng skapar gerillagrupper, markerar revir och strider mot varandra. Det är ett krig utan gemensam fiende. Uppbyggd av nationell samhörighet, vänskap och blodsband. Om man nu inte lyckas med något annat i samhället så har man åtminstone en grupp-tillhörighet. Filmen visar hur minsta överträdelse straffar sig.

- När Sue och hennes pojkvän kommer in i fel område är de lovligt villebråd. Sues pojkvans försök att göra sig till polare med de svarta killarna faller platt till marken. Han har inga som helst förutsättningar att varken tillägna sig eller använda koderna. Hur hanterar Walt situationen? Vad tror ni att filmen försöker att säga med den scenen?

- "Tjejer går på universitetet, killarna hamnar i fängelse" säger Sue apropå hur det går för de hmongungdomar som växer upp i USA. Gängkulturen är nästan oundviklig för Thao som i det längsta värjer sig från kusinens aggressiva försök att värva honom. Diskutera vidare kring om det överhuvudtaget finns några positiva aspekter av den gemenskap som finns kring hmong-killarna.

I "Gran Torino" har den mångkulturella visionen havereerat. Rasismen genomsyrar staden och alla vi möter kategoriserar varandra reflexmässigt utifrån nationalitet, hudfärg eller social ställning. Och även om den vanligtvis inte är mer än en vardaglig jargong cementerar den värderingarna. Om vi historiskt sett oftast talat om den vita rasismen gentemot den afroamerikanska befolkningen har det nu utvecklats mer komplicerade maktstrukturer. Har de olika schatteringarna något gemensamt så är det ett utanförskap. De är den nya underklassen. Inte desto mindre grasserar rasismen mellan de olika etniska grupperna snarare än att de skulle kunna enas mot exempelvis den vita majoriteten.

Gängbildningarna är i grunden inte etniskt betingade utan beror på den socioekonomiska situation som ungdomarna i det här området lever under. Med föräldrar som vare sig har som tradition eller de ekonomiska möjligheterna att låta sina barn studera finns en uppgivenhet och en känsla av att redan vara predestinerade till utanförskap. Thao gör efter uppmuntran från Walt ett försök att ta sig in i det etablerade samhället och börjar på ett bygge. Hans dröm raseras snabbt när gänget gör sig påmint och saboterar hans möjligheter. "Han har inte en chans", muttrar Walt när han ser hur enträget gänget är för att få med Thao.

- Sue ser ändå att Walt kan bli den manliga förebild brodern saknar och i egenskap av amerikan upplever hon honom som ett bättre stöd än deras strängt traditionella far var. Fundera över hur de ungas situation i filmen ter sig. Är deras öden redan förutbestämda? Vilka chanser har de att skaffa sig ett bättre liv? Kan man se deras negativa attityd och skepsis som reflexmässig så att de alltid har en ursäkt för att inte lyckas? Hur ser de själva på Thaos strävan att bli en hederlig "jobbare"? Hur formar man sin självbild när man så gott som alltid behandlas som en del av ett kollektiv? Eller när man slits mellan två olika kulturer?

- USA har historiskt sett haft ett stort symboliskt värde som en välkomnande nation för resten av världen. Ett möjligheternas land för alla. Världen har globaliserats, konkurrensen hårdnat och det politiska klimatet förändrats. USA:s gränser har blivit svårare att forcera även om det fortfarande strömmar in nya medborgare, både legalt och illegalt. Läs på om landets historia. Hur har immigra-

tionen sett ut? Under vilken tid skedde den svenska stora invandringen? I vilka områden finns det svenskkolonier? Är USA i era ögon ett drömmarnas och möjligheternas land? Varför? Vad symboliserar USA för er idag?

Gran Torino - nostalgi och värderingar

Walt Kowalski lever som i en tidskapsel. I sitt hus där klockan stannat på 50-, 60-talet, alternativt tidigt 70-tal. Då han själv själv satte dit rattstången på sin Ford Gran Torino som fortfarande står som ny i hans garage som en symbol för en tid då tillvaron (enligt honom) byggde på kvalitet, hederlighet och moral. Han tycker att de egna barnen är materialistiska monster med giriga fruar. Barnbarnen är bortskämda och respektlösa. I kyrkan fnyser han åt sondotterns synliga navelpiercing. Hans egen familj har tagit avstånd från honom och vice versa. Han åser hur 'ungdomen nuförtiden' blivit ohyfsad och respektlös mot äldre.

Det finns en viss sorg över att han försummat sin egen familj och han erkänner vid sin bikt att han inte lyckats få bra kontakt med sina söner. Familjesammanhållning står trots allt högt upp på hans lista över gamla goda amerikanska värderingar. Det förvånar inte minst honom själv att han finner de där starka familjebanden hos sina asiatiska grannar. Där umgås man fest som vardag över generationsgränser. Visar sina vänner och landsmän generositet och lojalitet. Han får också känna på deras gästfrihet och gränslösa tacksamhet när de ger honom hjältestatus då han räddat deras familj. De vill också visa respekt och förlåtelse genom att Thao 'återbetalar' med sin arbetskraft.

Walt känner att han har mer gemensamt med "de där gulingarna" än med sin egen familj. Vilka värderingar är det han ser och uppskattar hos dem?

Medan Walt lever bland sina välvårdade gamla saker, spisen ser ut att vara från 50-talet och man förmodar att de flesta möbler stått intakta sedan han och hans fru gifte sig och satte bo. För honom handlar det om att bevara allt som det var medan barnbarnet sneglar på den där gamla galonsoffan och tycker att den är sjuvretro liksom hon gärna skulle ta över hans gamla 'veteranbil' när han dör.

• Idag är det väldigt inne med vintage. Vad är det den nya generationen lockas av med gamla saker? Finns det en längtan till äldre tider, när saker oftast gjordes för att hålla länge? Om man som nu mest köper och slänger,

kommer det att finnas något kvar som minner om vår tid i framtiden? Hur ser ni på vintage och retro? Kul eller dammigt? Finns det också en idégrund i retro? Att föremålen i sig bär med sig något tryggt i form av livsstil och värderingar?

• Filmens titel "Gran Torino" är givetvis vald med tanke på dess metaforiska betydelse. Dels som bärare av en svunnen tid av goda stabila värderingar, men också med en förankring i vad bilen fortfarande symboliserar. Från Fords löpande band till dagens biltillverkning i Kina eller Indien. Där bilen är en del av en ny framgångssaga. Med tanke på vad som händer med bilindustrin idag (inte minst i Sverige) fundera över vad bilen har betytt och betyder för människan och nationer i fråga om framgång, utveckling, prestige, frihet, välfärd och kommunikation. Walt skojar i sitt testamente om hur olika grupper 'pimpar upp' sina bilar för att betona sin identitet. Vad symboliserar olika märken och skilda sätt att utsmycka sin bil? Vilka typer känner ni till?

Frälsning

"Gran Torino" handlar om att komma till nya insikter och att försöka göra upp med sitt förflutna. Den Walt vi först möter är oförsonlig med både tillvaron och alla människor runtomkring. Krigsminnena från Korea har gjort honom oempatisk och misstänksam. Hans nya grannfamilj och mötet med Thao och Sue kommer att innebära en förändring. Hans barn har gett upp hoppet om att de någonsin ska kunna umgås som familj och de som försöker närma sig skrämmer han bort. Särskilt provocerad blir han av den unge katolske prästens försök att få honom att öppna sig, kanske till och med bikta sig. Ändå bidrar hans envetna försök till att han börjar bearbeta sitt förflutna.

Walt är en Scrooge i Detroit. En bitter gammal man som bara fräser åt sin omgivning och varken ger eller tar. Även om han inte lyckas göra upp med sitt förflutna helt kommer han genom sina handlingar att försöka råda bot och kanske få förlåtelse. Om inte andras, så åtminstone sin egen. Hans engagemang i Thao får ersätta det han försummade med sina egna söner. Samtidigt som han hjälper en ung människa med sämre förutsättningar än hans egna barn. Hans hjälp utgår ifrån hans egna förutsättningar. Han kan hjälpa till med hur man för sig, vilka verktyg man

behöver och genom att låna ut sin bil. Men hans första insats blir att hota med det gevär han ständigt har laddat innanför dörren. Reflexmässigt blir han den gamle soldaten igen. Den som är van att reagera på fara. Kriget handlade också om att döda även när det inte gavs order. Något som han har svårast att bära.

Filmen kommer i slutändan att handla om Walts offer för att rädda barnen i grannfamiljen. Han ser ingen annan utväg att röja gänget ur vägen än att själv bege sig dit och göra upp. Walt vet att hans dagar är räknade och finner att genom att offra sitt liv uppnår han den önskvärda hämnden och finner samtidigt någonstans en inre frid med sig själv. En förhoppning om förlåtelse. Ett smärtsamt minne Walt bär med sig är av en ung pojke han höll fånge och sedan dödade. Thao påminner om pojken och någonstans kanske Walt känner att han betalar tillbaka en skuld genom att hjälpa Thao.

- Trots att Walt är starkt kritisk till den katolska prästen och kyrkan, biktar han sig i slutet. Till prästens, och kanske vår egen, förvåning är det tämligen oskyldiga 'synder' han delger honom. Den verkliga bikten gör han till Thao där han berättar om pojken som han dödade. Fundera över symboliken i detta.

- Walt tar avstånd från den katolska kyrkan som han anser förljugen och ytlig. Prästen, som han uppfattar som ung och naiv och endast duger till att "hålla gamla skrockfulla damer i handen och lova dem evigt liv." Den botgörrelse och frälsning han söker måste han finna själv. Fundera över varför Walt ser den katolska prästen som så provocerande. Hur finner han sin egen väg till bot och bättring? Uppfattar ni det som en religiös handling från hans sida eller bara ett led i hans pragmatiska inställning till livet? Med tanke på den katolska kyrkans makt över många människors vardag och liv, vad säger det om Walts syn på individen att han så starkt tar avstånd? I Sverige som både är ett sekulariserat land och samtidigt hela tiden får större grupper med olika trosuppfattningar, vilken roll spelar kyrkan hos oss? Är kyrka och tro samma sak för er? Hur ser ni på tro och handling, handling och tro ur ett filosofiskt eller religiöst perspektiv?

Clintan vs Clintan

Men det är inte bara minnet av ett brott som Walt gör upp med. Det är också en film som refererar kraftfullt till nästan hela Clint Eastwoods filmkarriär.

Filmlegenden, veteranen och ikonerna Clint (Clintan) Eastwood har både regisserat och spelar själv huvudrollen i "Gran Torino". Han föddes 1930 i San Francisco och hann arbeta som brandman, jazzmusiker och skogshugare innan han under sin militärtjänstgöring kom i kontakt med skådespelarvänner som lockade honom till Hollywood. Efter några år i periferin fick han huvudrollen i TV-serien "Gunsmoke" och sedan långköraren "Rawhide". Det var för att göra upp med den polerade välkända hjälten i den serien som han tackade ja till att medverka i den italiensk-tysk-spanska produktionen, dollartrilogin "För en handfull dollar", "För några få dollar till" och "Den gode, den onde och den fule". Så kallade spagetiwesterns i regi av italienaren Sergio Leone och med musik av Ennio Morricone. Det nya med genren var, föru-

tom att de var inspelade i Europa, att det var westernfilmer som utspelade sig i ett ingenmansland mellan USA och Mexico. Men framför allt hade bilden av hjälten förändrats från den okomplicerade goda mannen som rider in i vit hatt och chevalereskt hjälper alla i nöd, till en mer råbarkad, amoralisk typ som följer sina instinkter. Mer gemensamt med bovarna än det etablerade samhället.

Clintan kunde så småningom välja sina roller och med "Coogans bluff", om en landsortspolis som kommer till stan börjar en ny filmpersona att ta form. I sjuttiofilmsfilmerna om Harry Callahan, provinspolisen som gör upp med 'the scum' i storstadsjungeln skapades den filmmarketyper som för alltid kommer att vara synonymt med Clint Eastwood. Dirty Harry! En störning och socialt misstänksam pragmatiker som misstror sina överordnade, etablissemangen och hela samhället i stort. En karaktär som individualiserar samhällets konflikter. Ensam, förutom en gigantisk Magnum 44, rensar han upp i träsket samtidigt som han utkämpar personliga strider med sina chefer. Uppgörelserna sker hela tiden på gränsen till det olagliga.

Walt i "Gran Torino" är visserligen inte polis, men en förre detta soldat märkt av tuffa moraliska överträdelser, något som Clintan också tidigare gestaltat på film. Med Walt hyllar och blinkar Clintan också ironiskt till sina tidigare roller och till den filmmarketyper och den myt som byggts upp kring honom under femtio år på bioduken. Han är "The man with no name", "The outlaw" fast i pensionerad tappning. Han har sitt vapen och försvarar sin rätt att använda det. Walt är individualisten som misstror sin omgivning. Enslingen som reder sig själv och som griper in när han ser orättvisor. Inte av moraliska skäl utan snarare reflexmässigt. Han vårdar sin egenart och sina machoideal och lär gärna ut till Thao både hur en karl snackar och hur en kvinna skall tas.

I "Gran Torino" får Clintan leka med myten om sig själv och sin filmidentitet. Hela hans uppenbarelse påminner om alla de hårdkokta roller han spelat genom tiderna. Med coola oneliners, en cigg i mungipan (han lär vara icke rökare i verkligheten) och en revolver i linningen är det omöjligt att bortse från referenserna. Vissa bildutsnitt är som tagna från Dirty Harry, med revolvern i förgrunden och Clintan i överläge. När han frågar de tre afroamerikanerna om de någonsin tänkt på att "ibland råkar man på någon man inte borde jävlats med. Den personen är jag", är det en tydlig hyllning till den egna kultfiguren och även ett statement att gammal är äldst.

Clintan har en unik ställning i Hollywood där han med det egna produktionsbolaget The Malpaso Company sedan slutet av 70-talet kunnat producera de filmer han själv vill. Det har inneburit uppenbara publikdragare men också chanstagningar med smalare produktioner. I och med hans roll i filmhistorien och hans privata jag så intimt förknippat med det officiella och mytologiska blir hans filmer ofta tve tydiga. Under sextioalet och slutet av sjuttioalet sågs han främst som en symbol för amerikansk kulturimperialism. En endimensionell actionhjärte med enkla och konservativa budskap.

Att han varit republikan har inte varit någon hemlighet. Ändå får man säga att vid en närmare granskning har hans filmer många infallsvinklar. Även Dirty Harry har med åren fått större psykologiskt djup. Och trots en uppenbar vurm för det militära och stöd för exempelvis irakkriget har Clintan också gjort filmer med ett tydligt antikrigstema som

"Letters from Iwo Jima" och "Flags of Our Fathers". Det tycks alltid finnas en ambivalens i de filmer han gör. Lika delar hyllning till gamla ideal som nya radikala inlägg om kvinnans rätt i samhället och uppgörelser med machomyten. I en av de mest humoristiska scenerna i "Gran Torino" lär Walt Thao att snacka som en man. Vilket innebär mycket svordomar och nedvärderande av olika nationaliteter. Sue å andra skidan skildras liksom många kvinnor i Clintans filmer, som stark, självständig och intelligent.

I början av sin karriär anklagades Eastwood för att föra ut nationalistiska, elitistiska, militärromantiska, ja, rent fascistiska budskap. Även i "Gran Torino" finns det en viss romantisk air av tiden från Korea och militärtrummor mullrar när Walt/Clinton tar till vapen. Med en närmare titt märker man att hans budskap inte är så uppenbara. Jämte stridspitten finns ett patos och bredvid våldsverkaren en botgörare. När han till sist offerar sig är det en klar kristusmetaforik vi får se.

- Genom att låta karaktären Walt åsidosätta lagen till viss del och sedan få publiken att beundra det draget rör han vid något hos varje människa. Vi balanserar alla på en spänd lina mellan ondska och godhet, menar han. Vad skulle göra att vi tar steget? Fundera över hur Clint Eastwood skickligt förenar underhållning med frågor om den egna moralen och hur han som regissör engagerar sin publik?

- Clint Eastwood är en regissör som i sina filmer tagit och tar intryck av allmänna strömningar i det amerikanska medvetandet. Frågor kring klass, ursprung, ideal och moral. Med utgångspunkt i hans senaste film "Gran Torino", vad tror ni han vill säga? Hur tolkar ni filmen? Som en gammal konservativ äldre mans predikningar om heder och den enskildes suveränitet eller en mer komplex beskrivning av ett tillstånd? Finns det komponenter som motsäger varandra i filmen?

- I really don't know what macho is. I never have understood. Does it mean somebody who swaggers around exuding testosterone? ..//.. I think some of the most macho people are the gentlest.//. Machoidealet skiftar förstås från kultur till kultur men Clint Eastwood har i långliga tider stått som ett slags modell för den tyste, hårde mannen med hög moral. Hur hanterar Clint Eastwood machoidealet i "Gran Torino"? Hyllar han machomyten, eller driver han med den, eller kanske både och?

Produktionsuppgifter

USA 2008

Producent: Clint Eastwood, Bill Gerber, Robert Lorenz

Manus: Nick Schenk

Regi: Clint Eastwood

Foto: Tom Stern

Klippning: Joel Cox, Gary Roach

Produktionsdesign: James J. Murakami

Scenografi: John Warnke

Kostym: Deborah Hopper

Musik: Kyle Eastwood, Michael Stevens

I rollerna

Walt Kowalski - Clint Eastwood

Thao Vang Lor - Bee Vang

Sue Lor - Ahney Her

Fader Janovich - Christopher Carley

Steve Kowalski - Brian Howe

Karen Kowalski - Geraldine Hughes

Tekniska uppgifter

Speltid: 116 minuter

Format: Panavision 2,35:1

Ljudsystem: Dolby digital, DTS, SDDS

Censur: Från 15 år

Svensk premiär: 20 mars 2009

Distribution

SandrewMetronome, Box 5612, 114 86 Stockholm Te3l 08-762 17 00, fax 08-23 08 50 www.sandrewmetronome.se

Redaktion: Andreas Hoffsten, Barn & ungdom, Svenska Filminstitutet, april 2009